

RAT "Estonia" kunstinõukogu koosoleku

p r o t o k o l l 8. oktoobril 1973.a.

Kohal olid: A.Sóber, E.Tamberg, M.Murdmaa, E.Renter, A.Mikk, E.Klas, S.Nõmmik, Ü.Matesen, P.Rummo, L.Roosa, K.Raudsepp, T. Maiste, U.Järvela, J.Žigurs, V.Ojamaa, E.Suve, M.Vaitmaa.

Päevakord:

- 1) Lavastuse "Armastuse kolmnurgad" arutelu
- 2) M.Jõgeva avaldus.
- 3) Konkursi tingimuste täpsustamine

-x-

Lavastusala juhatajalt sm. Matesenilt küsiti, miks polnud valmis "Telefoni" dekoratsioonid. "Pirnipuu" polnud samuti tervenisti valmis.

Ü.Matesen väitis põhjuse olevat väheses ettevalmistusajas.

A.Sóber : Tuleb jõuda tähtajaks. Tuleb olla nõudlikum ja organiseerida oma töö nii, et analoogiline olukord enam ei korduks.

-x-

1)

P.Rummo: Etendus võiks publikule meeldida. Meeldis kerge, lustakas tundefoon - operis on see vahelduseks. "Telefoni" ei tunne, imetlesin libretot, mis on kerges laadis suurepärase leid. Muusika oli ilmselt sellega kooskõlas. Osatäitjad esinesid ilusti, lavastaja käsi on õnnelik olnud.

"Pirnipuuga" on suhe teine - poeem on ammu tuttav. Tore leid on tangõ, mida pidasin 30-ndate aastate originaaliks. Oper,

nii teos kui lavastus, tundub olevat kooskõlas Alveriga. Samas pole ta illustratsioon poemile, vaid iseseisev lavateos. Kahjuks ei pääse tekst saali. "Telefonis" oli kuuldav. Ei oska öelda, kas nooremale põlvkonnale on teos arusaadav. Tõsisem pretensioon autorile : Miili "vintivõtmine" ooperi lõpul pole usutav selle kuju puhul, samuti tema tekst, mis on pärit "Mõrasest peeglist". Selles on ajastu teine.

K.Raudsepp: Teoses, kus on tekst väga tähtis, peavad lava ja orkester täpselt koos olema, diktsioonist rääkimata. Pingutus teksti jälgimiseks ei lasknud märgata kontraste. Dirigent ja autor peavad dünaamika veel läbi töötama. Tundub, et lauljatele on tihti kirjutatud sellises tressituuris, mille puhul polegi võimalik teksti selgelt anda. "Telefoniga" pole mingit muret, see leiab ilmselt toredat vastukaja.

U. Järvela: "Pirnipuu" osatäitjad pole veel materjalist üle. Kindlusega tuleb ka teksti rohkem. Oli mitmeid kenid osatäitmisi, nagu M. Haamer, T. Tralla. On mulje, et dirigent peaks sekkuma töösse varem, meil on teos liiga kaua kontsertmeistrite käes.

E. Tamberg: L. Normeti ooper on kirjutatud professionaalselt. Tore leid on tango. Puudu jääb lustakusest muusikas. Tango jääb kollaažlikuks, sedalaadi mõtlemine oleks võinud olla läbiv. Tekstist ei saanud ka aru. Tuleks arvestada oma saali akustikat. Oluliste tekstilõikude peal võiks olla orkester hõredam. Lauljatel pole kerge, seetõttu pole ka laval veel kõik täiesti loomulik. Kohati oli tunne, et Liis mängib infantiilsust.

"Telefon" on targa dramaturgi kirjutatud ooper, pakub näitlejatele häid võimalusi. Muusikaliselt oli päris hea.

V. Ojamaa: Lahendus peaks olema sedavõrra särav, kui võrd on sisu kergekaaluline. Vähe "ruumi" on üksikute repliikide jaoks. Toetan mõtet hõrendada orkestratsiooni, et tekst saali tuleks. Miili osa lõppu tuleks korrigeerida. Prcua "pseudostriiptiis" pole ka õige. Ebausutavana tundusid veel Liisi jonnimine koos pikaliviskamisega, professori tantsusammud.

"Telefonis" oleks rohkem võimalusi situatsiooni välja mängida. Ei tunne ärrituse kasvu Kuslapis. Detailide üle tuleks veel mõelda.

L. Roosa: "Pirnipuu" kujundus meeldis väga: lihtne, tore, vaimukas.

E. Klas : Ühinen nendega, kes leiavad, et orkestratsioon on liiga tihe. Orkestreeritud on polüfooniliselt, huvitavalt. Kui aga lisanduvad lauljad, on kuulajal raske kõike korraga haarata. Orkestrandid mängivad kogu aeg, (kuigi neid on vähe), lauljad laulavad kogu aeg, neil ei ole alati võimalusi hingamiseks. Järvela märkus, et dirigent peaks tulema varem lauljate juurde, on mõneti õige. Teiselt poolt - meil on professionaalne teater, ometi kohtume sageli ebaprofessionaalsusega. Laulja ei tohiks tulla enne proovi ega ka kontsertmeisteritundi, kui ta pole ise midagi ära teinud. Samuti pole kõik korras orkestrantide vastutusega.

U. Järvela: Dirigent peaks lauljatele andema tähtajad, millal peavad osalistel partiid selged olema.

A. Mikk: Tööprotsess oli tore, samuti suhe autoriga. Normeti põhjendus, miks teos on nii tihe, on - tempo taotlus (nagu Chaplini filmis).

Lavastus valmis ebanormaalses olukorras: "Anna Karenina" väljatuleku edasilükkumine, E. Klasi amuplaneeritud Soome-sõit.

Lavaproove saime vähe, lauljad ei tunne end veel vabalt. Partiid on rasked tessituurilt, näiteks Felicia osa on Kõlvandile madal, Tautsile kõrge. Vaimuinimeste partiide kiired käigud on kirjutatud väga madalas registris. Lõpuosa detaile saab veel korrigeerida, mis puudutab Miili ja Felicia tegevust.

"Telefoni" puhul on ka puuduste põhjused väheses lavaproovide arvus.

L.Normet: Täna kõiki, kes asjalikku juttu rääkisid ja südant valutavad. Lavastusbrigaad ja osatäitjad on suurepärased. Proovide käigus olen aru saanud, et informatsiooni hulk või tihedus teoses on tõesti liiga suur. Sellises plaanis ooper oli minu jaoks uudne töö. Aitäh kõigile.

A.Sõber: "Telefoni" muusikaline lahendus on hea. "Pirnipuus" on autor teinud oma ja esitajate ülesande asjatult raskeks. Kriitika on põhjendatud. Võib-olla aitab veel mõne orkestriliini mahavõtmine. Tango läks pikaks, tantsuseade on üheplaaniline. Nii E.Klasil kui ka U. Järvelal on õigus nende poolt ülestõstetud küsimuses: dirigent ei pea õpetama partiisid, aga peaks määrama tähtajad, millal olgu partiid selged. "Pirnipuu" puhul poleks see aidanud, see teos on liiga raske.

Küsimus lavastusbrigaadile: Kas etendus saab õigeks ajaks valmis?

E.Renter: Peab saama.

K. Raudsepp: Lavastuse hiline mine on muutunud krooniliseks. Tulleks uurida põhjusi. Töötingimused on läinud tunduvalt raskemaks. Lauljate gastrollid raskendavad ka tööd.

L. Roosa: Kui meil ei muutu tööstiil lähemate nädalate jooksul, siis mis me teeme Bulgaaria gastrollides?

A. Sõber: "Anna Karenina" edasilükkumine ja pikk ettevalmistus-

aeg tõid kaasa terve ahelreaktsiooni, esimesed tulemused on käes - "Neiud ärevil" muusikaline materjal jäi hiljaks.

K. Raudsepp: Kadunud P.Mägi võrdles Kaunase ja meie teatri juhtide koosolekuid. Meil arutatakse seal mitte kunstilisi, vaid neid küsimusi, mida tuleks lahendada töökorras.

L. Roosa: Tähtsaim on see, et meil pole täpsustatud, kes mille eest vastutab.

A.Sõber: Süsteemi väljatöötamine võtab aega. Seni katsume kõik reageerida, kui tekib mõni tõrge.

Otsustati: Lubada "Armastuse kolmnurgad" esietendusele
13. oktoobril 1973. a.

2)

M. Jõgevalt on avaldus, milles ta tunnistab "Salome" osa endale liiga raskeks. Praegu pole võimalik "Salomed" muuta. Kõik lavastused tuleb välja tuua, nii "Neiud ärevil" kui "Salome".

P.Rummo: Jõgeva avaldus räägib tema suurest vastutustundest. Ei kujuta ette, et teda saaks sundida.

E.Suve: Lavastaja teeb juba tööd, kujundus on valmis. Loobuda on hilja.

A.Sõber: Olen veendunud, et Jõgeva tuleb toime.

T.Maiste: Kui Jõgeva kaotab hääle, on see teatri südamele.

A.Sõber: Tuleb luua tingimused, et Jõgeva töötaks sellise koormusega, et ta suudaks osa esitada. Meil pole õigust lavastust ära jätta. K.Raudsepal on õigus, et repertuaari tuleb arutada solistidega. Kuid kõiki soove ei saa ka arvestada.

V.Ojamaa: Esimene, kes teose kavasse võtmisel peab lauljatele mõtlema, on dirigent. Juba enne plaani kinnitamist on vaja

lauljatega osadest rääkida.

A.Söder: Eelmisel kunstinõukogul arutati analoogilist avaldust H. Krummilt. Osalt teda maha ei võetud, kutsuti abiks veel üks dublant - A. Püvi, kes juba töötab Osaga. Salome osatäitjast aga sõltub kogu lavastus.

Otsustati: M. Jõeava avaldus jätta rahuldamata.

3)

Sm. Mändmaa rääkis konkursi tingimustest. Orkestriliikmeid ei hakata kuulama. Kontsertmeistri õpetamise osas palume K. Raudsepal varem tutvuda kandidaadiga, lehest lugemine ja saatmine olgu kunstinõukogu ees.

Balletiartisti puhul tehakse treeningtund.

Kooriartistiga tutvub eelnevalt U. Järvela.

Konkurss toimub 24. oktoobril.

Koosoleku juhataja: *A. Söder*

/A. Söder/

protokollija: *M. Vaitmaa*

/M. Vaitmaa/